

Adunarea Generală

Distr.: General
8 ianuarie 2016

Sesiunea a șaptezecea
Punctul 106 din agendă

Rezoluția adoptată de Adunarea Generală la 17 decembrie 2015
[privind raportul Comitetului Trei (A/70/490)]

70/175. Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)

Adunarea Generală,

Ghidată de scopurile de bază ale Națiunilor Unite, potrivit prevederilor Preambulul Cartei Națiunilor Unite și ale Declarației Universale a Drepturilor Omului¹ și inspirată de determinarea de a-și reconfirma convingerea în drepturile fundamentale, în demnitatea și valoarea persoanei umane, fără distincții de orice fel, precum și în egalitatea de drepturi între bărbați și femei și națiuni mari și mici, de a stabili condiții în baza cărora pot fi menținute justiția și respectul pentru obligațiile ce derivă din tratate și alte surse ale dreptului internațional și de a promova progresul social și standarde mai bune de viață ale persoanelor în libertate,

Evocând toate standardele și normele din domeniul prevenirii infracțiunilor și al justiției penale, elaborate, la solicitarea Comisiei pentru Prevenirea Criminalității și Justiția Penală, și adoptate sau recomandate de Adunarea Generală, sau adoptate de un congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea criminalității și tratamentul infractorilor, precum și recunoscând faptul că Declarația Universală a Drepturilor Omului reprezintă o sursă de inspirație pentru standardele și normele Națiunilor Unite din domeniul prevenirii infracțiunilor și al justiției penale,

Ținând cont de îngrijorarea îndelungată a Națiunilor Unite pentru umanizarea justiției penale și protecția drepturilor omului și subliniind importanța fundamentală a drepturilor omului în înfăptuirea zilnică a justiției penale și prevenirea infracțiunilor,

Fiind conștientă de faptul că Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților² au reprezentat standarde minime pentru tratamentul deținuților recunoscute la nivel universal, precum și că acestea au reprezentat valoare și influență considerabilă, în calitate de linii directoare, la elaborarea legislației, politicilor și practicilor de corecție de la adoptarea acestora de către Primul Congres al Națiunilor Unite pentru Prevenirea Criminalității și Tratamentul Infractorilor în 1955,

¹ Rezoluția 217 A (III)

² *Drepturile omului: O compilare a documentelor internaționale*, Volumul I (Partea unu), *Documentele universale* (Publicația Națiunilor Unite, Nr. vânzare E.02.XIV.4 (Vol. I, Partea 1)), sect. J, nr. 34.

Conștientă de faptul că Declarația de la Salvador privind Strategiile Complexe pentru Provocările Globale: prevenirea infracțiunii și sistemele de justiție penală și dezvoltarea acestora în lumea în schimbare³, Statele Membre au recunoscut că un sistem de justiție penală eficient, echitabil, responsabil și uman se bazează pe angajamentul de a asigura protecția drepturilor omului în cadrul înfăptuirii justiției și prevenirii și controlului infracțiunilor, și au confirmat valoarea și impactul standardelor și normelor Națiunilor Unite din domeniul prevenirii criminalității și al justiției penale în procesul de elaborare și implementare a politicilor, mecanismelor și programelor naționale pentru prevenirea criminalității și a celor din domeniul justiției penale,

Luând în considerație dezvoltarea progresivă a dreptului internațional privind tratamentul deținuților din 1955, inclusiv asemenea documente internaționale, cum sunt Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice⁴, Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale⁴ și Convenția împotriva torturii și altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante⁵ și Protocolul opțional la aceasta⁶,

Evocând standardele și normele Națiunilor Unite din domeniul prevenirii criminalității și al justiției penale privind tratamentul deținuților și alternativele pentru pedepsele privative de libertate adoptate începând cu anul 1955, în special, procedurile legate de implementarea eficientă a Ansamblului de reguli minime pentru tratamentul deținuților⁷, Ansamblul de principii pentru protejarea tuturor persoanelor supuse unei forme oarecare de detenție sau încarcerare⁸, Principiile de bază privind tratamentul deținuților⁹, Regulile minime ale Națiunilor Unite referitoare la măsurile neprivative de libertate (Regulile de la Tokyo)¹⁰, precum și principiile de bază privind utilizarea programelor de justiție restaurativă în materie penală¹¹,

Ținând cont de necesitatea pentru vigoare în cazul situației specifice a copiilor, minorilor și femeilor în procesul de înfăptuire a justiției, în special, când ei sunt privați de libertate, după cum este prevăzut în Ansamblul de reguli minime pentru înfăptuirea justiției juvenile (Regulile de la Beijing)¹², Liniile directoare ale Națiunilor Unite referitoare la prevenirea delincvenței juvenile (Liniile directoare de la Riyadh)¹³, Regulile Națiunilor Unite pentru protecția minorilor privați de libertate¹⁴ și Regulile Națiunilor Unite pentru tratamentul femeilor deținute și măsuri neprivative de libertate pentru femeile infractori (Regulile de la Bangkok)¹⁵,

Evocând standardele și normele Națiunilor Unite din domeniul prevenirii criminalității și al justiției penale adoptate începând cu anul 1955, care prevăd reglementarea suplimentară a tratamentului deținuților, inclusiv Codul de conduită al persoanelor responsabile pentru asigurarea ordinii de drept¹⁶, Principiile de etică medicală referitoare la rolul personalului sanitar, în special, al medicilor, în protecția arestaților și a deținuților împotriva torturii și altor

³ Rezoluția 65/230, anexa.

⁴ A se vedea rezoluția 2200 A (XXI), anexa.

⁵ Națiunile Unite, *Seria Tratatelor*, vol. 1465, nr. 24841.

⁶ *Ibid.*, vol. 2375, nr. 24841.

⁷ Rezoluția Consiliului Economic și Social 1984/47, anexa.

⁸ Rezoluția 43/173, anexa.

⁹ Rezoluția 45/111, anexa.

¹⁰ Rezoluția 45/110, anexa.

¹¹ Rezoluția Consiliului Economic și Social 2000/12, anexa.

¹² Rezoluția 40/33, anexa.

¹³ Rezoluția 45/112, anexa.

¹⁴ Rezoluția 45/113, anexa.

¹⁵ Rezoluția 65/229, anexa.

¹⁶ Rezoluția 34/169, anexa.

tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante¹⁷, Principiile de bază privind aplicarea forței și a armelor de foc de către persoanele responsabile pentru asigurarea ordinii de drept¹⁸, principiile investigării și documentării eficiente a torturii și altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante¹⁹ și Principiile și liniile directoare ale Națiunilor Unite privind accesul la asistență juridică garantată de stat în sistemele de justiție penală²⁰,

Conștientizând principiile și standardele regionale legate de tratamentul deținuților, inclusiv Principiile și cele mai bune practici pentru protecția persoanelor private de libertate în America, Regulile penitenciare europene revizuite, Declarația de la Kampala privind condițiile de detenție în Africa²¹, Declarația de la Arusha privind bunele practici în penitenciare²² și Principiile și liniile directoare privind dreptul la un proces echitabil și asistență juridică în Africa,

Evocând rezoluția sa 65/230 din 21 decembrie 2010, denumită „Congresul doisprezece al Națiunilor Unite privind prevenirea criminalității și justiția penală”, în care i-a solicitat Comisiei pentru prevenirea criminalității și justiția penală să creeze un grup interguvernamental de experți pentru a face schimb de informație privind cele mai bune practici, precum și legislația națională și legea internațională existentă, și privind revizuirea ansamblului minim existent de reguli ale Națiunilor Unite privind tratamentul deținuților, astfel încât acestea să reflecte progresele recente în știința corecțională și cele mai bune practici,

Evocând, de asemenea, rezoluțiile sale 67/188 din 20 decembrie 2012, 68/190 din 18 decembrie 2013 și 69/192 din 18 decembrie 2014, denumite „Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților”, în special, rezoluția 68/190, în care a remarcat cu apreciere munca efectuată de Grupul de experți privind ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților, și rezoluția 69/192 în care a subliniat eforturile care urmează a fi întreprinse pentru a finaliza procesul de revizuire, în baza recomandărilor formulate la cele trei ședințe ale Grupului de experți și declarațiilor Statelor Membre,

Având în vedere că în rezoluția sa 68/190, aceasta a luat în considerație recomandările Grupului de experți privind problemele și regulile din Ansamblul de reguli minime care au fost identificate pentru a fi revizuite în următoarele domenii:

- (a) Respectul pentru demnitatea inerentă a deținuților și valoarea lor ca ființe umane (regulile 6, par. 1; 57-59; și 60, par. 1),
- (b) Serviciile sanitare și medicale (regulile 22-26; 52; 62; și 71, par. 2),
- (c) Acțiunile și pedepsele disciplinare, inclusiv rolul personalului medical, izolarea și reducerea hranei (regulile 27, 29, 31 și 32),
- (d) Investigarea tuturor cazurilor de deces în detenție, precum și a oricăror semne sau declarații privind tortura sau tratamente ori pedepse inumane sau degradante în privința deținuților (regula 7 și regulile propuse 44 bis și 54 bis),
- (e) Protecția și nevoile speciale ale grupurilor vulnerabile private de libertate, luând în considerație țările aflate în condiții de dificultate (regulile 6 și 7),
- (f) Dreptul la acces la reprezentarea legală (regulile 30; 35, alin. 1; 37; și 93),
- (g) Plângerile și controlul independent (regulile 36 și 55),

¹⁷ Rezoluția 37/194, anexa.

¹⁸ *Congresul al optulea al Națiunilor Unite privind prevenirea criminalității și tratamentul infractorilor, Havana, 27 august – 7 septembrie 1990: raport întocmit de Secretariat* (publicația Națiunilor Unite, nr. vânzărilor E.91.IV.2), cap. I, sect. B.2, anexa.

¹⁹ Rezoluția 55/89, anexa.

²⁰ Rezoluția 67/187, anexa.

²¹ Rezoluția Consiliului Economic și Social 1997/36, anexa.

²² Rezoluția Consiliului Economic și Social 1999/27, anexa.

- (h) Înlocuirea terminologiei învechite (regulile 22-26, 62, 82 și 83 și multe altele),
- (i) Instruirea personalului corespunzător pentru implementarea Ansamblului de reguli minime (regula 47),

Conștientizând, de asemenea, că în rezoluția sa 69/192, a reiterat că orice modificări la Ansamblul minim de reguli nu ar trebui să diminueze niciunul din standardele existente, ci ar trebui să reflecte progresele recente în știința corecțională și bunele practici, astfel încât să fie promovate siguranța, securitatea și condițiile umane pentru deținuți,

Conștientizând în continuare procesul consultativ extensiv în urma căruia au fost formulate recomandările Grupului de experți, un proces care a durat timp de cinci ani și care a implicat consultații preliminare tehnice și ale experților, ședințe la Viena, Buenos Aires și Cape Town, Africa de Sud, precum și participarea activă și implicarea Statelor Membre din toate regiunile, cu asistența reprezentanților rețelei Națiunilor Unite de programe în domeniul prevenirii criminalității și al justiției penale și a altor entități ale Națiunilor Unite, inclusiv a Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, Subcomitetului pentru prevenirea torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante, Oficiului Națiunilor Unite pentru droguri și criminalitate, organizațiilor interguvernamentale, inclusiv a Comitetului Internațional al Crucii Roșii, agențiilor specializate din cadrul sistemului Națiunilor Unite, inclusiv a Organizației Mondiale a Sănătății, și a organizațiilor non-guvernamentale și experților din domeniul științei corecționale și drepturilor omului,

Evocând rezoluția sa 69/172 din 18 decembrie 2014, denumită „Drepturile umane în procesul de înfăptuire a justiției”, în care a recunoscut importanța principiului potrivit căruia, cu excepția limitărilor legale condiționate justificat de faptul încarcerării, persoanele private de libertate își vor păstra drepturile sale umane nederogabile, precum și toate celelalte drepturi umane și libertăți fundamentale, a subliniat că reabilitarea și reintegrarea socială a persoanelor private de libertate vor constitui scopuri esențiale ale sistemului de justiție penală, asigurând, în măsura posibilă, ca infractorii să ducă un mod de viață conform legii și să se auto-întrețină la întoarcere în societate, și a remarcat, inter alia, comentariul general nr. 21 privind tratamentul uman al persoanelor private de libertate, adoptat de Comitetul pentru Drepturile Omului²³,

1. *Își exprimă gratitudinea și aprecierea față de Guvernul Africii de Sud pentru găzduirea ședinței Grupului de experți privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților, care a avut loc la Cape Town, Africa de Sud, în perioada 2-5 martie 2015, dar și pentru asigurarea suportului financiar și a leadership-ului în cadrul procesului de revizuire, precum și remarcă cu apreciere consensul la care s-a ajuns pe marginea celor nouă domenii tematice și regulilor identificate pentru revizuire de către Grupul de experți la ședințele sale anterioare²⁴;*

2. *Își exprimă aprecierea față de Guvernul Argentinei pentru găzduirea și finanțarea ședinței Grupului de experți, care a avut loc la Buenos Aires în perioada 11-13 decembrie 2012, precum și față de Guvernul Braziliei pentru contribuția sa financiară la desfășurarea ședinței Grupului de experți, care a avut loc la Viena în perioada 25-28 martie 2014;*

3. *Recunoaște munca valoroasă realizată de biroul ședinței Grupului de experți de la Viena în anul 2014 pentru pregătirea, cu asistența Secretariatului, a documentației pentru ședința Grupului de experți, care a avut loc la Cape Town în 2015, în special, a documentului în lucru consolidat și revizuit²⁵;*

²³ *Procesul-verbal al Adunării Generale, Sesiunea patruzeci și șapte, Suplimentul nr. 40 (A/47/40), anexa VLB.*

²⁴ A se vedea E/CN.15/2015/17.

²⁵ UNODC/CCPCJ/EG.6?2015/2.

4. *Remarcă* faptul că în Declarația de la Doha pentru includerea justiției penale și prevenirii crimei în agenda mai largă a Națiunilor Unite în vederea soluționării problemelor sociale și economice și promovării supremației legii la nivelul național și internațional, precum și a participării publice, adoptată la cel de-al treisprezecelea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea criminalității și justiția penală, care a avut loc la Doha în perioada 12-19 aprilie 2015²⁶, cel de-al treisprezecelea Congres a salutat munca Grupului de experți și a remarcat proiectul actualizat al Ansamblului de reguli minime pentru tratamentul deținuților finalizat de Grupul de experți la ședințele sale de la Cape Town din martie 2015;

5. *Adoptă* revizuirea propusă a Ansamblului de reguli minime pentru tratamentul deținuților, anexat la prezenta rezoluție, în calitate de Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților;

6. *Aprobă* recomandarea Grupului de experți ca regulile să poarte denumirea de „Regulile Nelson Mandela” pentru a onora moștenirea lăsată de fostul Președinte al Africii de Sud, Nelson Rolihlahla Mandela, care a petrecut 27 ani în penitenciar pentru lupta sa pentru drepturi umane, egalitate, democrație și promovare a culturii păcii la nivel global;

7. *Hotărăște* să extindă anvergura Zilei Internaționale Nelson Mandela, sărbătorite în fiecare an la 18 iulie²⁷, pentru a promova condițiile umane de detenție, a spori conștientizarea faptului că deținuții sunt o parte integrantă a societății și a recunoaște munca angajaților penitenciarelor în calitate de un serviciu social de o importanță specială și, în acest scop, invită Statele Membre, organizațiile regionale și organizațiile sistemului Națiunilor Unite să sărbătorească evenimentul dat în modul corespunzător;

8. *Reconfirmă*, în contextul aliniatului 5 de mai sus, observațiile preliminare la Regulile Nelson Mandela, subliniază caracterul neobligatoriu al regulilor, recunoaște varietatea cadrului legal al Statelor Membre și, în acest context, recunoaște faptul că Statele Membre pot adapta aplicarea regulilor în conformitate cu cadrul lor legislativ național, după caz, ținând cont de spiritul și scopurile regulilor;

9. *Încurajează* Statele Membre să întreprindă eforturi în vederea îmbunătățirii condițiilor de detenție în conformitate cu Regulile Nelson Mandela, precum și cu toate celelalte standarde și norme ale Națiunilor Unite pentru prevenirea criminalității și justiția penală relevante și aplicabile, să continue schimbul de bune practici în vederea identificării provocărilor care apar în procesul de implementare a regulilor și să-și împărtășească experiența în depășirea acestor provocări;

10. *Invită* Comisia pentru prevenirea criminalității și justiția penală să examineze, la ședințele sale ulterioare, posibilitatea de a reconvoca Grupul de experți interguvernamental deschis privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților în vederea identificării lecțiilor învățate și a mijloacelor pentru continuarea schimbului de bune practici și raportarea problemelor apărute în procesul de implementare a Regulilor Nelson Mandela;

11. *Încurajează* Statele Membre să promoveze și să implementeze Regulile Națiunilor Unite pentru protecția minorilor privați de libertate¹⁴ și Regulile Națiunilor Unite pentru tratamentul femeilor deținute și măsuri neprivative de libertate pentru femeile infractori (Regulile de la Bangkok)¹⁵;

12. *Recomandă* ca Statele Membre să-și continue eforturile în vederea reducerii suprapopulării penitenciarelor și, după caz, să recurgă la măsuri neprivative de libertate în calitate de alternative la arestul preventiv, să promoveze sporirea accesului la justiție și

²⁶ Rezoluția 70/174, anexa.

²⁷ A se vedea rezoluția 64/13.

mecanisme de apărare legală, să consolideze alternativele pentru privațiune de libertate și să susțină programele de reabilitare și reintegrare socială, în conformitate cu Ansamblul de reguli minime standard ale Națiunilor Unite pentru măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokyo)¹⁰;

13. *Remarcă* importanța schimbului voluntar de experiență și a bunelor practici între Statele Membre, precum și cu entitățile internaționale relevante, după caz, și asigurarea asistenței tehnice Statelor Membre în vederea implementării eficiente a Regulilor Nelson Mandela, la solicitarea acestora;

14. *Încurajează* Statele Membre să examineze posibilitatea alocării resurselor umane și financiare necesare pentru acordarea asistenței în procesul de îmbunătățire a condițiilor de detenție și aplicare a Regulilor Nelson Mandela;

15. *Solicită* Biroului Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate să asigure distribuirea Regulilor Nelson Mandela, să elaboreze materiale directe și să ofere asistența tehnică și servicii de consultanță Statelor Membre în domeniul reformei penale în vederea elaborării și consolidării legislației, procedurilor, politicilor și practicilor din domeniul sistemului penitenciar, în conformitate cu Regulile;

16. *Recomandă* Comisiei pentru prevenirea criminalității și justiția penală să-și continue contribuția la îmbunătățirea înfăptuirii justiției prin elaborarea și perfecționarea standardelor și normelor pentru prevenirea criminalității și justiția penală și îndeamnă Statele Membre să-și continue eforturile în acest sens;

17. *Solicită* Biroului Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate să continue să promoveze utilizarea și aplicarea standardelor și normelor Națiunilor Unite pentru prevenirea criminalității și justiția penală prin, inter alia, prestarea serviciilor de consultanță și oferirea asistenței tehnice Statelor Membre, la solicitare, inclusiv, asistenței în prevenirea criminalității, justiție penală și reformarea dreptului, precum și în organizarea instruirilor pentru organele de ocrotire a normelor de drept, angajații din domeniul justiției penale și prevenirii criminalității, precum și a suportului în administrarea și managementul sistemelor penale și penitenciare, contribuind, astfel, la consolidarea eficienței și capacităților lor;

18. *Invită* Statele Membre și alți donatori să asigure resurse extrabugetare pentru scopurile descrise mai sus, în conformitate cu regulile și procedurile Națiunilor Unite;

19. *Afirmă* rolul important al rețelei Națiunilor Unite de programe pentru prevenirea criminalității și justiție penală, al organizațiilor interguvernamentale și al organizațiilor non-guvernamentale în procesul de consultare a Consiliului Economic și Social în procesul de revizuire și contribuire la diseminarea, promovarea și aplicarea practică a Regulilor Nelson Mandela în conformitate cu procedurile pentru implementarea eficientă a acestora.

*A 80-cea ședință plenară
17 decembrie 2015*

Anexa

Ansamblul minim de reguli ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)

Observația introductivă 1

Regulile următoare nu au ca obiectiv de a descrie, în special, un sistem penitenciar model. Ele nu urmăresc decât a stabili, bazându-se pe concepțiile, în general admise, ale zilelor noastre și pe elementele esențiale ale celor mai adecvate sisteme contemporane, și a descrie principiile și practicile tratamentului deținuților și gestionării penitenciarelor.

Observația introductivă 2

1. Este evident că nu toate regulile pot fi aplicate în toate locurile și în orice timp, dată fiind marea varietate de condiții juridice, sociale, economice și geografice care se întâlnesc în lume. Ele trebuie, în același timp, să servească pentru a stimula efortul constant care urmărește depășirea dificultăților practice care se opun la aplicarea lor, având în vedere faptul că ele reprezintă, în ansamblul lor, condiții minime care sunt admise de către Națiunile Unite.
2. Pe de altă parte, aceste reguli se referă la un domeniu în care gândirea este în evoluție constantă. Ele nu tind să excludă posibilitatea de experiență și de practici, presupunând că acelea ar fi în acord cu principiile și urmăresc scopurile care derivă din textul Ansamblului de reguli. În acest spirit, administrația penitenciară centrală va fi întotdeauna împuternicită să aprobe excepții la reguli.

Observația introductivă 3

1. Partea I a Ansamblului de reguli tratează reguli cuprinzând administrarea generală a penitenciarelor și este aplicabilă tuturor categoriilor de deținuți, criminali sau de drept comun, preveniți sau condamnați, inclusiv deținuții care fac obiectul unor „măsuri de siguranță” sau al măsurilor reeducative ordonate de către judecător.
2. Partea II conține reguli care nu sunt aplicabile decât categoriilor de deținuți vizați de către fiecare secțiune. Totodată, regulile secțiunii A, aplicabile deținuților condamnați, vor fi, în egală măsură, aplicabile categoriilor de deținuți vizați în secțiunile B, C și D, cu condiția ca ele să nu fie în contradicție cu regulile care reglementează acele categorii și cu condiția ca ele să fie în favoarea acestor deținuți.

Observația introductivă 4

1. Ansamblul de reguli nu are ca profil de a determina organizarea instituțiilor pentru delicvenți tineri, cum sunt unitățile de detenție pentru minori sau școli reeducative. În general, prima parte a Ansamblului de reguli poate fi considerată ca aplicabilă în aceeași măsură și acestor instituții.
2. Categoria tinerilor deținuți trebuie să cuprindă cel puțin minorii care depind de jurisdicția instanțelor de judecată specializate pe examinarea cauzelor cu implicarea minorilor. De regulă, acești tineri delicvenți nu ar trebui să fie condamnați la pedepse cu închisoarea.

I. Reguli de aplicare generală

Principii fundamentale

Regula 1

Toți deținuții trebuie să fie tratați cu respect, dată fiind demnitatea și valoarea lor inerentă în calitate de ființe umane. Nici un deținut nu va fi supus, și toți deținuții vor fi protejați de tortură și alte tratamente ori pedepse crude, inumane sau degradante, pentru care nu pot fi invocate nici un fel de circumstanțe justificatoare. Siguranța și securitatea deținuților, angajaților, prestatorilor de servicii și a vizitatorilor trebuie să fie asigurată permanent.

Regula 2

1. Prezentele reguli trebuie să fie aplicate în mod imparțial. Nu este îngăduit să se facă diferențieri de tratament bazate pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice și de altă natură, naționalitate sau origine socială, proprietate, naștere sau orice alt statut. Credințele religioase și percepțiile morale ale deținuților trebuie să fie respectate.

2. Pentru a asigura aplicarea practică a principului de nediscriminare, administrația penitenciarelor trebuie să ia în considerație necesitățile individuale ale deținuților, în special, ale celor mai vulnerabile categorii din cadrul penitenciarelor. Sunt necesare măsuri de protecție și promovare a drepturilor deținuților cu necesități speciale, care nu vor fi interpretate ca fiind discriminatorii.

Regula 3

Privațiunea de libertate și alte măsuri care rezultă din izolarea persoanelor de lumea exterioară sunt agravate de privarea acestor persoane de dreptul la auto-determinare prin privarea lor de libertate. Drept urmare, sistemul penitenciar, cu excepția cazurilor de izolare justificată sau aplicare a izolării pentru menținerea disciplinei, nu trebuie să agraveze suferința specifică într-o atare situație.

Regula 4

1. Scopurile sentinței privative de libertate sau ale măsurilor similare care privează o persoană de libertate sunt, în primul rând, de a proteja societatea de infracțiuni și de a reduce recidivismul. Scopurile date pot fi atinse doar dacă perioada de detenție este aplicată pentru a asigura, în măsura posibilă, reintegrarea unor atare persoane în societate după eliberare, astfel încât ele să ducă un mod de viață în conformitate cu legea și să se poată întreține.

2. În acest scop, administrația penitenciarelor și alte autorități competente trebuie să asigure studiile, instruirea profesională și munca, precum și alte forme oportune și aplicabile de asistență, inclusiv cele cu caracter recuperativ, moral, spiritual, social, medical și sportiv. Toate programele, activitățile și serviciile date trebuie să fie asigurate în raport cu necesitățile individuale de tratament al deținuților.

Regula 5

1. Regimul de detenție trebuie să urmărească minimizarea oricăror diferențe între viața din penitenciar și viața în libertate, care au tendința de a diminua responsabilitatea deținuților sau respectul față de demnitatea lor în calitate de ființe umane.

2. Administrația penitenciarelor trebuie să întreprindă toate măsurile rezonabile de cazare și ajustări pentru a asigura ca deținuții cu dezabilități fizice, mentale sau alte dezabilități să beneficieze pe bază egală de acces deplin și eficient la viața din cadrul penitenciarului.

Gestionarea dosarului deținutului

Regula 6

În toate locurile în care există persoane deținute trebuie să se țină la zi un sistem standardizat de gestionare a dosarelor. Un atare sistem poate fi o bază de date electronica a înregistrărilor sau un registru cu pagini numerotate și semnate. Vor fi instituite proceduri care să asigure trasabilitatea sigură și să prevină accesul neautorizat la sau modificarea oricărei informații din sistem.

Regula 7

Nici o persoană nu poate fi admisă într-un penitenciar fără un mandat de deținere valabil. La sosirea fiecărui deținut, în sistemul de gestionare a dosarului deținutului va fi introdusă următoarea informație:

- (a) Informație exactă care să permită determinarea identității sale unice, respectând genul său auto-perceput;
- (b) Motivele deținerii sale și autoritatea competentă, pe lângă data, ora și locul arestării;
- (c) Ziua și ora primirii și a ieșirii, precum și a oricăror transferuri;
- (d) Orice vătămări vizibile și plângeri privind relele tratamente anterioare;
- (e) Un inventar al proprietății sale personale;
- (f) Numele membrilor familiei sale, inclusiv, după caz, al copiilor săi, vârsta copiilor, locația și statutul de curatelă sau tutelă;
- (g) Date de contact pentru cazuri de urgență și informație despre cele mai apropiate rude.

Regula 8

După caz, următoarea informație va fi introdusă în sistemul de gestionare a dosarului deținutului în perioada de detenție:

- (a) Informație despre procesul judiciar, inclusiv despre datele ședințelor de judecată și reprezentarea legală;
- (b) Rapoartele inițiale de evaluare și clasificare;
- (c) Informație despre comportament și disciplină;

(d) Solicitări și plângeri, inclusiv declarații privind pretensele torturi sau alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante, cu excepția cazurilor când acestea au caracter confidențial;

(e) Informație despre aplicarea sancțiunilor disciplinare;

(f) Informație despre circumstanțele și cauzele oricăror vătămări sau decese și, în caz de deces, despre destinația rămășițelor.

Regula 9

Toate înregistrările specificate în regulile 7 și 8 vor fi confidențiale și vor fi puse la dispoziția doar a persoanelor ale căror responsabilități profesionale implică accesul la atare înregistrări. Fiecare deținut va fi asigurat cu accesul la înregistrările despre el sau ea cu revizuirile permise de legislația națională, precum și va dispune de dreptul de a primi o copie oficială a înregistrărilor după punerea sa în libertate.

Regula 10

Sistemele de gestionare a dosarelor deținuților vor fi, de asemenea, utilizate pentru a genera date credibile despre caracteristicile și tendințele legate de populația penitenciarului, inclusiv, ratele de ocupare, pentru a crea o bază pentru un proces de luare a deciziilor bazat pe probe.

Separarea categoriilor

Regula 11

Diferitele categorii de deținuți trebuie să fie introduse în instituții sau secții din instituții, separat, ținându-se cont de sexul lor, de vârsta lor, de antecedentele lor, de motivele legale ale detenției lor și de necesitățile tratamentului lor. Astfel:

(a) Bărbații și femeile trebuie să fie ținuți, pe măsura posibilității, în instituții diferite; într-o instituție care primește în același timp bărbați și femei, ansamblul încăperilor destinate femeilor trebuie să fie complet separate;

(b) Deținuții în prevenție trebuie să fie separați de condamnați;

(c) Persoanele închise pentru datorii sau condamnați la o altă formă civilă de închisoare, trebuie să fie separați de deținuții pentru infracțiuni penale;

(d) Deținuții tineri trebuie să fie separați de adulți.

Regula 12

1. Celule sau camerele destinate izolării nocturne nu vor fi ocupate decât de un singur deținut. Dacă pentru motive speciale, cum ar fi din cauza unei supraaglomerări temporare, administrația centrală a penitenciarului trebuie să facă excepție de la această regulă, va trebui să se evite ca să stea doi deținuți în câte o celulă sau cameră individuală.

2. În caz că se recurge la dormitoare, acestea trebuie să fie ocupate de către deținuți selecționați cu îngrijire și recunoscuți apti să fie cazați în aceste condiții. Noaptea ei vor fi supuși unei supravegheri regulate, adaptată tipului de penitenciar respectiv.

Regula 13

Toate încăperile de deținere și în special acele care sunt destinate deținuților în timpul nopții, trebuie să corespundă tuturor exigențelor de igienă, ținându-se cont de climă, mai ales în ceea ce privește cubajul de aer, suprafața minimă, iluminatul, încălzirea și ventilația.

Regula 14

În orice încăpere în care deținuții trebuie să trăiască și să muncească:

- (a) Ferestrele trebuie să fie suficient de mari pentru ca deținuții să poată citi și munci la lumina naturală, amplasarea acestor ferestre trebuie să permită pătrunderea de aer proaspăt și aceasta chiar dacă este sau nu ventilație artificială;
- (b) Lumina artificială trebuie să fie suficientă pentru a permite deținutului să citească sau să muncească fără să-și strice vederea.

Regula 15

Instalațiile sanitare trebuie să-i permită deținutului să-și satisfacă nevoile naturale în momentul dorit, într-un mod curat și decent.

Regula 16

Instalațiile de baie și duș trebuie să fie suficiente pentru ca fiecare deținut să aibă posibilitatea și să fie obligat să le folosească la o temperatură adecvată climatului și atât de des pe cât o cere igiena generală conform anotimpului și regiunii geografice, dar cel puțin o dată pe săptămână într-o climă temperată.

Regula 17

Toate încăperile frecventate regulat de deținuți trebuie menținute permanent în perfectă stare și curate.

Igiena personală

Regula 18

1. Trebuie să se pretindă deținuților curățenia personală; în acest scop ei trebuie să dispună de apă și de articole de toaletă necesare sănătății lor și curățeniei lor.

2. Pentru a se putea permite deținuților să se prezinte într-o ținută corespunzătoare și să-și păstreze respectul față de ei înșiși, trebuie să se asigure condiții pentru buna întreținere a părului și a bărbii, iar bărbații trebuie să poată să se bărbiească în mod regulat.

Îmbrăcămintea și așternutul

Regula 19

1. Fiecare deținut care nu are dreptul să poarte hainele sale personale, trebuie să primească îmbrăcămintea care să fie adecvată climatului și în cantitate și calitate suficientă pentru a-l menține sănătos. Această îmbrăcămintă nu are voie să fie în nici un fel degradată sau umilitoare.

2. Toate hainele trebuie să fie curate și în bună stare. Lenjeria de corp trebuie să fie schimbată și spălată atât de des cât este necesar pentru menținerea igienei.

3. În cazuri excepționale, când deținutul iese din penitenciar cu aprobare, trebuie să i se permită să poarte îmbrăcămintea sa personală sau haine care nu atrag atenția.

Regula 20

Dacă deținuților li s-a permis să poarte hainele lor personale, trebuie să se dea ordin în momentul intrării acestora în penitenciar, pentru a se lua măsuri ca acestea să fie curate și utilizabile.

Regula 21

Fiecare deținut trebuie să dispună, în conformitate cu uzanțele locale sau naționale, de un pat individual cu așternut separat și suficient, curat în momentul eliberării, bine întreținut și schimbat suficient de des pentru a fi asigurată curățenia acestuia.

Alimentația

Regula 22

1. Fiecare deținut trebuie să primească de la administrația penitenciarului, la orele obișnuite, o hrană de valoare nutritivă suficientă pentru menținerea sănătății și a forțelor sale, de o calitate foarte bună și bine preparată și servită.

2. Fiecare deținut trebuie să aibă posibilitatea de a avea apă potabilă la dispoziție oricând este necesar.

Exerciții fizice și sport

Regula 23

1. Fiecărui deținut care nu este ocupat cu o muncă în aer liber, i se va asigura, dacă vremea o permite, cel puțin o oră pe zi, pentru exerciții fizice, adecvate, în aer liber.
2. Tinerii deținuți și ceilalți deținuți cărora vârsta și condiția fizică le permit, trebuie să primească în timpul perioadei rezervate exercițiilor fizice, o educație fizică și recreativă. În acest scop, li se vor pune la dispoziție terenul, instalațiile și echipamentul.

Asistența medicală

Regula 24

1. Prestarea serviciilor medicale pentru deținuți reprezintă o responsabilitate a Statului. Deținuții trebuie să beneficieze de aceleași standarde de sănătate care sunt puse la dispoziția comunității și să dispună în mod gratuit de acces la serviciile de îngrijire medicală necesare fără discriminarea bazată pe statutul lor legal.
2. Serviciile medicale trebuie să fie organizate în strânsă legătură cu administrația generală a sănătății publice, precum și într-un mod care să asigure continuitatea tratamentului și a îngrijirii, inclusiv în cazurile de îmbolnăvire cu HIV, tuberculoză și alte boli infecțioase, dar și în cazul de dependență de droguri.

Regula 25

1. Fiecare penitenciar trebuie să dispună de un serviciu de asistență medicală responsabil pentru evaluarea, promovarea, protecția și îmbunătățirea sănătății fizice și mentale a deținuților, o atenție deosebită fiind acordată deținuților cu necesități speciale de îngrijire medicală sau cu probleme de sănătate care împiedică reabilitarea lor.
2. Serviciul de asistență medicală trebuie să includă o echipă interdisciplinară cu personal calificat suficient, care acționează în mod independent și care dispune de experiență suficientă în psihologie și psihiatrie. Orice deținut trebuie să beneficieze de îngrijirile unui dentist calificat.

Regula 26

1. Serviciul de asistență medicală trebuie să întocmească și să mențină fișe individuale corecte, actualizate și confidențiale pentru toți deținuții, care ar trebui să dispună, la solicitare, de acces la fișele lor. Un deținut poate numi o persoană terță care să-i acceseze fișa medicală.
2. Fișele medicale trebuie să fie transmise serviciului de asistență medicală al instituției care primește deținutul transferat și sunt supuse normelor de confidențialitate medicală.

Regula 27

1. Toate penitenciarele trebuie să asigure accesul prompt la îngrijire medicală în cazuri urgente. Deținuții care necesită tratament specializat sau operații chirurgicale trebuie să fie transferați în instituții specializate sau spitale. Dacă un penitenciar dispune de propriul spital,

acesta trebuie să fie asigurat cu personalul medical și echipamentul corespunzător pentru a-i oferi deținuților transferați la spital tratamentul și îngrijirea necesară.

2. Deciziile clinice pot fi luate doar de profesioniștii din domeniul medical și nu pot fi anulate sau ignorate de personalul nemedical al penitenciarului.

Regula 28

În penitenciarele pentru femei trebuie să existe instalațiile speciale necesare pentru îngrijirea femeilor gravide și a celor care au născut. În măsura posibilităților, trebuie să se ia măsuri pentru ca nașterile să aibă loc într-un spital din afara penitenciarului. Dacă copilul se naște în închisoare este important ca în actul de naștere să nu fie trecut acest lucru.

Regula 29

1. Decizia de a-i permite copilului să stea în penitenciar cu părintele său se va baza pe interesul suprem al copilului respectiv. În cazul în care copiilor li se permite să rămână în penitenciar cu un părinte, se vor asigura următoarele:

(a) Încăperi interne sau externe de îngrijire a copiilor asigurate cu persoane calificate, în care copiii vor fi plasați atunci când nu se află sub îngrijirea părintelui lor;

(b) Servicii specifice destinate copiilor, inclusiv controlul sănătății la primire și monitorizarea permanentă a dezvoltării lor de către specialiști.

2. Copiii aflați în penitenciar împreună cu un părinte niciodată nu trebuie să fie tratați ca deținuți.

Regula 30

Un medic sau alți specialiști calificați în domeniul medicinei, indiferent de faptul dacă se subordonează sau nu medicului, trebuie să vadă, comunice și examineze fiecare deținut cât mai curând posibil după intrarea sa și, ulterior, atât de des cât este necesar. O atenție deosebită va fi acordată:

(a) Identificării necesităților de îngrijire medicală și întreprinderii măsurilor necesare pentru tratament;

(b) Identificării cazurilor de rele tratamente la care deținutul putea fi supus înainte de intrare;

(c) Identificării oricăror semne de stres psihologic sau de altă natură cauzate de privațiunea de libertate, inclusiv, dar nu limitându-se la, riscul de sinucidere sau automutilare și simptomele de retragere care rezultă din consumul de droguri, medicamente sau alcool; și întreprinderii tuturor măsurilor individualizate sau de tratament corespunzătoare;

(d) În cazurile în care deținuții sunt suspectați că ar suferi de boli contagioase, care presupun izolarea clinică și tratamentul adecvat al acelor deținuți în perioada infecțioasă;

(e) Determinării aptitudinii deținuților pentru muncă, exerciții și participare la alte activități, după caz.

Regula 31

Medicul sau, după caz, alți specialiști medicali calificați trebuie să dispună de acces zilnic la toți deținuții bolnavi, toți deținuții care se plâng de starea sănătății sale fizice sau mentale sau vătămări și la oricare deținut care îi atrage în mod deosebit atenția. Toate examinările medicale vor fi efectuate în strictă confidențialitate.

Regula 32

1. Relația dintre medic și alți specialiști medicali și deținuți trebuie să se bazeze pe aceleași standarde etice și profesionale, ca și relațiile aplicabile pacienților din comunitate, în special:

(a) Obligația de a ocroti sănătatea fizică și mentală a deținuților și prevenirea și tratamentul bolilor doar în baza motivelor clinice;

(b) Aderența la autonomia deținuților privind sănătatea lor și consimțământul informat în relația medic-pacient;

(c) Confidențialitatea informației medicale, cu excepția cazurilor când păstrarea confidențialității ar prezenta o amenințare reală și iminentă pentru pacient și celelalte persoane;

(d) Interdicția absolută de a se implica, activ sau pasiv, în acțiuni care reprezintă tortură sau alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante, inclusiv în experimente medicale sau științifice care pot fi în detrimentul sănătății deținutului, cum ar fi eliminarea celulelor, țesuturilor sau organelor corpului deținutului.

2. Fără a prejudicia prevederile paragrafului 1 (d) al regulilor, deținuților li se poate permite, cu acordul lor scris și informat și în conformitate cu legea aplicabilă, să participe la probele clinice și alte investigații din domeniul medical accesibile în comunitate, dacă efectul scontat este de a aduce beneficii directe și semnificative sănătății lor, și să doneze unei rude celule, țesuturi sau organe ale corpului.

Regula 33

Medicul trebuie să prezinte un raport directorului, de fiecare dată când el sau ea consideră că sănătatea fizică sau psihică a unui deținut a fost sau va fi afectată de prelungirea detenției sau de o condiție oarecare a detenției.

Regula 34

Dacă, în cazul examinării unui deținut la intrare sau îngrijirii medicale ulterioare a unui deținut, specialiștii medicali observă orice semne de tortură sau alte tratamente ori pedepse crude, inumane sau degradante, ei trebuie să documenteze și să raporteze asemenea cazuri autorității medicale, administrative sau judiciare competente. Pentru a nu expune deținutul sau persoanele asociate unui risc previzibil de daună, trebuie să fie asigurate garanții procedurale corespunzătoare.

Regula 35

1. Medicul sau organul public de ocrotire a sănătății trebuie să execute inspecții regulate și să-l consilieze pe director în ceea ce privește:

- (a) Cantitatea, calitatea, prepararea și distribuirea alimentelor;
- (b) Igiena și curățenia instituției și a deținuților;
- (c) Instalații sanitare, de încălzire, iluminat și ventilația penitenciarului;
- (d) Calitatea și curățenia hainelor și a așternutului deținuților;
- (e) Respectarea regulilor privind educația fizică și sportivă, când aceasta este organizată cu un personal nespecializat.

2. Directorul penitenciarului trebuie să ia în considerație rapoartele și sfaturile medicului bazate pe paragraful 1 al prezentelor reguli și regula 33 și să ia imediat măsurile pentru a aplica sfatul și recomandările din rapoarte. În cazul în care sfatul sau recomandările nu sunt de competența directorului penitenciarului sau dacă el sau ea nu este de acord cu acestea, directorul va transmite imediat autorităților superioare propriul său raport și sfaturile sau recomandările medicului sau organului public de ocrotire a sănătății.

Restricții, disciplină și pedepse

Regula 36

Ordinea și disciplina trebuie să fie menținute cu fermitate, dar fără a se aduce un plus de restricții față de cât este necesar pentru menținerea securității și a unei vieți în comun bine organizate.

Regula 37

Punctele următoarele vor fi autorizate prin lege sau prin dispozițiile autorității administrative competente:

- (a) Comportamentul care reprezintă încălcare disciplinară;
- (b) Tipurile și durata sancțiunilor care pot fi impuse;
- (c) Autoritatea competentă să impună asemenea acțiuni;
- (d) Orice formă de separare involuntară de populația generală a penitenciarului, cum ar fi încarcerarea, izolarea, segregarea, unitățile de îngrijire specială sau cazarea limitată, fie în calitate de sancțiune disciplinară, fie pentru menținerea ordinii și securității, inclusiv promulgarea politicilor și procedurilor care guvernează utilizarea și revizuirea, primirea și eliberarea de la orice formă de separare involuntară.

Regula 38

1. Administrația penitenciarelor este încurajată să utilizeze, în măsura posibilă, prevenirea conflictelor, medierea sau orice alte mecanisme alternative de soluționare a litigiilor pentru a preveni încălcările disciplinare sau pentru a soluționa conflictele.

2. Administrația penitenciarului trebuie să întreprindă măsurile necesare în privința deținuților care sunt sau au fost separați, care să diminueze potențialele efecte negative ale deținerii asupra lor și asupra comunității lor după eliberarea lor din penitenciar.

Regula 39

1. Nici un deținut nu va fi sancționat, cu excepția cazurilor prevăzute de lege sau dispozițiile specificate în regula 37 și principiile privind echitatea și procesul echitabil. Un deținut nu poate fi sancționat de două ori pentru aceeași faptă sau infracțiune.

2. Administrația penitenciarelor trebuie să asigure proporționalitatea între sancțiunea disciplinară și încălcarea pentru care a fost stabilită sancțiunea, și trebuie să țină evidența tuturor sancțiunilor disciplinare impuse.

3. Înainte de a impune sancțiuni disciplinare, administrația penitenciarelor trebuie să examineze modul în care boala mentală sau dezabilitatea de dezvoltare a deținutului ar fi putut contribui la comportamentul său sau la comiterea încălcării sau a faptei care a stat la baza sancțiunii disciplinare. Administrația penitenciarelor nu va sancționa nici un comportament al deținutului care este considerat un rezultat direct al bolii sale mentale sau al dizabilității intelectuale.

Regula 40

1. Nici un deținut nu va putea îndeplini în administrația penitenciarului o funcție cu puteri disciplinare.

2. Această regulă nu va putea fi un obstacol pentru buna funcționare a sistemelor pe bază de autoguvernare. Aceste sisteme implică, de fapt, ca unele activități sau responsabilități de ordin social, educativ sau sportiv să fie încredințate, sub control, deținuților grupați în vederea tratamentului lor.

Regula 41

1. Orice pretinsă încălcare disciplinară comisă de un deținut trebuie să fie raportată prompt autorității competente, care o va investiga fără întârziere.

2. Deținuții trebuie să fie informați, fără întârziere și într-o limbă pe care o înțeleg, despre caracterul acuzațiilor care li se aduc și li se va acorda timp suficient și încăperi pentru pregătirea apărării sale.

3. Deținuților li se va permite să se apere personal sau prin intermediul asistenței juridice, când o cer interesele justiției, în special, în cazurile care vizează acuzații disciplinare grave. Dacă deținuții nu înțeleg sau nu vorbesc limba vorbită la ședința disciplinară, ei vor fi asistați în mod gratuit de un interpret competent.

4. Deținuții vor beneficia de posibilitatea de a solicita revizuirea sancțiunilor disciplinare impuse împotriva lor.

5. În cazul în care încălcarea disciplinei este calificată ca și infracțiune, deținuții vor avea dreptul la toate garanțiile procedurale convenite aplicabile procesului penal, inclusiv accesul nelimitat la un apărător.

Regula 42

Condițiile generale de trai descrise în prezentele reguli, inclusiv condițiile legate de iluminare, ventilație, temperatură, condițiile sanitare, nutriție, apă potabilă, acces la aer liber și exerciții fizice, igiena personală, ocrotirea sănătății și spațiul personal adecvat, trebuie să fie aplicate tuturor deținuților fără excepție.

Regula 43

1. Nici într-un caz restricțiile sau sancțiunile disciplinare nu vor fi interpretate ca tortură sau tratament ori pedeapsă crudă, inumană sau degradantă. În special, vor fi interzise următoarele practici:

- (a) Încarcerarea pe termen nedefinit;
- (b) Încarcerarea îndelungată;
- (c) Plasarea unui deținut într-o celulă întunecoasă sau iluminată permanent;
- (d) Pedepsele corporale sau reducerea hranei sau apei potabile a deținutului;
- (e) Pedepsele colective.

2. Măsurile de constrângere niciodată nu vor fi aplicate în calitate de sancțiune pentru încălcările disciplinare.

3. Sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia. Mijloacele de contact cu familia pot fi restricționate doar pentru o perioadă limitată și, în modul strict prevăzut pentru menținerea securității și ordinii.

Regula 44

Pentru scopul acestor reguli, încarcerarea presupune izolarea deținuților pentru 22 ore sau mai mult pe zi fără contact uman semnificativ. Încarcerarea îndelungată se referă la încarcerarea pentru o perioadă care depășește 15 zile consecutiv.

Regula 45

1. Încarcerarea se va aplica doar în cazuri excepționale în calitate de ultimă măsură pentru o perioadă cât mai scurtă și în baza unei revizuri independente, și doar conform autorizației autorității competente. Măsura dată nu se va aplica în baza sentinței deținuților.

2. Aplicarea încarcerării trebuie să fie interzisă în cazul deținuților cu dezabilități mentale sau fizice, când starea lor ar fi agravată de asemenea măsuri. Interzicerea aplicării încarcerării și a

măsurilor similare în cazurile în care sunt implicate femeii și copiii, potrivit prevederilor altor standarde și norme ale Națiunilor Unite pentru prevenirea criminalității și justiție penală²⁸, continuă să fie aplicată.

Regula 46

1. Personalul medical nu va avea nici un rol în procesul de aplicare a sancțiunilor disciplinare sau a altor măsuri de constrângere. Cu toate acestea, ei vor atrage o atenție deosebită stării de sănătate a condamnaților deținuți în orice formă de separare, inclusiv prin vizitarea zilnică a unor asemenea deținuți și acordarea asistenței medicale prompte și a tratamentului la solicitarea unor astfel de deținuți sau angajați ai penitenciarului.
2. Personalul medical trebuie să-i raporteze directorului penitenciarului, fără întârziere, orice efecte adverse ale sancțiunilor disciplinare sau ale altor măsuri restrictive asupra stării sănătății fizice sau mentale a unui deținut supus unor astfel de sancțiuni sau măsuri, precum și îi va oferi opinii dacă consideră necesar de a le înceta sau modifica din motive de sănătate fizică sau mentală.
3. Personalul medical va fi autorizat să revizuiască și să recomande schimbări la separarea involuntară a unui deținut pentru a asigura ca astfel de separare să nu agraveze starea sănătății sau dizabilitatea mentală sau fizică a deținutului.

Mijloace de constrângere

Regula 47

1. Lanțurile, fiarele sau alte instrumente de constrângere care sunt în mod inerent degradante sau dureroase sunt interzise.
2. Celelalte instrumente de constrângere nu pot fi folosite decât în condițiile legii și în următoarele circumstanțe:

(a) Ca măsură de precauție împotriva evadării în timpul unui transfer, cu condiția ca să fie scoase imediat ce deținutul apare în fața unui organ judiciar sau administrativ;

(b) La ordinul directorului, dacă celelalte mijloace de a stăpâni un deținut au dat greș, pentru a-l împiedica de a-și produce o vătămare sau de a vătăma pe o altă persoană, sau de a produce pagube; în aceste cazuri directorul trebuie să consulte de urgență medicul și să raporteze autorității administrative superioare.

Regula 48

²⁸ A se vedea regula 67 din Regulile Națiunilor Unite pentru protecția minorilor privați de libertate (rezoluția 43/113, anexa); și regula 22 din Regulile Națiunilor Unite pentru tratamentul femeilor deținute și măsuri neprivative de libertate pentru femeile infractori (Regulile de la Bangkok) (rezoluția 65/229, anexa).

1. Când aplicarea metodelor de constrângere este autorizată în conformitate cu paragraful 2 din regula 47, vor fi aplicate următoarele principii:

(a) Mijloacele de constrângere se vor aplica doar în cazurile în care nici o altă formă de control mai blândă nu este mai eficientă pentru a face față riscurilor cauzate de deplasările nerestricționate;

(b) Metoda de constrângere trebuie să fie ultima metodă intruzivă necesară și disponibilă în mod rezonabil pentru a controla deplasarea deținutului, în baza nivelului și naturii riscurilor pe care le prezintă;

(c) Mijloacele de constrângere se vor aplica doar pentru perioada stabilită de timp și vor fi eliminate, cât de curând posibil, după ce riscurile pentru deplasările nerestricționate nu mai sunt prezente.

2. Mijloacele de constrângere niciodată nu vor fi aplicate față de femeie în timpul travaliului, nașterii și imediat după naștere.

Regula 49

Administrația penitenciarului trebuie să obțină acces la și să instruiască în utilizarea tehnicilor de control care ar preveni necesitatea aplicării mijloacelor de constrângere sau ar reduce caracterul lor intrusiv.

Percheziționarea deținuților și celulelor

Regula 50

Legile și regulamentele care reglementează percheziționarea deținuților și celulelor trebuie să fie în conformitate cu obligațiile prevăzute în legislația internațională și să ia în considerație standardele și normele internaționale, ținând cont de necesitatea de a asigura securitatea în penitenciar. Perchezițiile trebuie să se desfășoare cu respectarea demnității umane inerente și a intimității persoanei percheziționate, precum și a principiilor de proporționalitate, legalitate și necesitate.

Regula 51

Perchezițiile nu vor fi utilizate pentru a hărțui, intimida sau a interveni fără necesitate în intimitatea deținutului. Pentru a asigura evidența, administrația penitenciarului va duce evidența perchezițiilor, în special, a perchezițiilor corporale și a perchezițiilor celulelor, precum și a motivelor pentru percheziții, a identității persoanelor care le-au desfășurat și orice rezultate ale perchezițiilor.

Regula 52

1. Perchezițiile intruzive, inclusiv perchezițiile corporale, ar trebui să fie întreprinse doar în cazuri de strictă necesitate. Administrația penitenciarelor trebuie să fie încurajată să elaboreze și

să utilizeze alternativele corespunzătoare ale perchezițiilor intruzive. Perchezițiile intruzive trebuie să se desfășoare în secret, de către personal instruit, de același gen cu deținutul.

2. Percheziționarea cavităților corpului trebuie să se desfășoare doar de specialiști medicali calificați alții decât cei direct responsabili pentru îngrijirea medicală a deținutului sau, cel puțin, de personalul instruit în modul corespunzător de personalul medical în standardele de igienă, sănătate și siguranță.

Regula 53

Deținuții vor avea acces la sau li se va permite să dețină, fără accesul administrației penitenciarului, documentele legate de procesul penal în care sunt vizati.

Informare și dreptul de a se plânge al deținuților

Regula 54

Când intră, fiecare deținut trebuie să primească informații scrise cu privire la:

- (a) Legea cu privire la penitenciare și regulamentele penitenciare aplicabile;
- (b) Drepturile sale, inclusiv metodele autorizate de căutare a informației, accesul la consiliere juridică, inclusiv prin scheme de asistență juridică, și procedurile de depunere a solicitărilor sau plângerilor;
- (c) Obligațiile sale, inclusiv sancțiunile disciplinare aplicabile; și
- (d) Orice alte aspecte care să-i permită deținutului să se adapteze la viața din cadrul penitenciarului.

Regula 55

1. Informația specificată în regula 54 trebuie să fie prezentată în cele mai răspândite limbi, în conformitate cu necesitățile populației din penitenciar. Dacă un deținut nu înțelege una dintre acele limbi, trebuie să fie asigurată asistența unui interpret.

2. Dacă un deținut este analfabet, aceste informații trebuie să i se facă oral. Deținuții cu dizabilități senzoriale trebuie să fie informat în modul corespunzător necesităților lor.

3. Administrația penitenciarului trebuie să afișeze sumarul informației în locurile corespunzătoare din penitenciar.

Regula 56

1. Fiecare deținut trebuie să aibă în fiecare zi lucrătoare ocazia de a prezenta cereri și reclamații directorului penitenciarului sau funcționarului din penitenciar autorizat să-l reprezinte.

2. Cereri sau reclamații vor putea fi prezentate inspectorului închisorii în cursul inspecțiilor. Deținutul va putea să se întrețină cu inspectorul sau cu oricare alt salariat însărcinat cu inspecția, în mod liber și confidențial, în lipsa directorului sau a altor membri ai personalului.

3. Orice deținut trebuie să aibă voie să adreseze, fără a fi cenzurat fondul, o cerere sau reclamație privind tratamentul său, administrației penitenciare centrale, autorității judiciare sau altor autorități competente, inclusiv autorității cu împuterniciri de revizuire sau remediere.

4. Drepturile specificate în paragrafele 1-3 ale prezentelor reguli se aplică apărătorului deținutului. În cazurile când nici deținutul, nici apărătorul său nu au posibilitatea de a exercita asemenea drepturi, un membru al familiei deținutului sau orice altă persoană care cunoaște cauza, le poate exercita.

Regula 57

1. Fiecare cerere sau reclamație trebuie să fie examinată prompt, iar răspunsul trebuie să fie prezentat fără întârziere. Dacă cererea sau reclamația este respinsă sau în cazul unei rețineri nejustificate, persoana care a depus cererea sau reclamația va fi în drept să o depună la autoritatea judiciară sau la o orice altă autoritate.

2. Trebuie să existe garanții care să asigure ca deținuții să-și depună cererile sau reclamațiile în mod sigur și, la solicitarea depunătorului de cerere sau reclamație, în mod confidențial. Un deținut sau orice altă persoană menționată în paragraful 4 din regula 56 nu trebuie să fie suspus nici unui fel de risc de răzbunare, intimidare sau altor consecințe ca urmare a depunerii cererii sau reclamației.

3. Declarațiile privind tortura ori alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante ale deținuților vor fi examinate imediat și vor rezulta într-o investigație promptă și imparțială efectuată de o autoritate națională independentă în conformitate cu paragrafele 1 și 2 din regula 71.

Legătura cu lumea exterioară

Regula 58

1. Deținuților trebuie să li se permită, sub supravegherea necesară, să comunice cu familiile lor și cu prietenii lor, la intervale regulate:

(a) Prin corespondență scrisă și prin utilizarea, după caz, a mijloacelor de telecomunicație, electronice, digitale și alte mijloace; și

(b) Primind vizita acestora.

2. În penitenciarele în care sunt permise vizitele conjugale, dreptul dat trebuie să fie aplicat fără discriminare, iar femeile deținute vor putea să-și exercite acest drept în mod egal cu bărbații. Pentru a asigura accesul echitabil și egal trebuie să fie instituite proceduri și oferite încăperi ținând cont de siguranță și demnitate.

Regula 59

Deținuții trebuie să fie repartizați, în măsura posibilă, în penitenciarele amplasate în apropierea caselor lor sau a instituțiilor de reabilitare socială.

Regula 60

1. Accesul vizitatorilor în penitenciar va fi permis doar cu consimțământul vizitatorului de a fi percheziționat. Vizitatorul își poate reține oricând consimțământul său; în acest caz administrația penitenciarului poate refuza accesul.
2. Procedurile de percheziționare și de acces aplicate vizitatorilor nu trebuie să fie degradante și urmează să se bazeze pe principiile, cel puțin, tot atât de protective, ca și principiile specificate în regulile 50-52. Percheziționarea cavităților corpului ar trebui să fie evitată și să nu fie aplicată copiilor.

Regula 61

1. Deținuților li se vor oferi posibilități egale, timp și încăperi adecvate pentru a fi vizitați și pentru a comunica sau a se consulta cu apărător selectat de ei sau de un avocat care acordă asistență juridică, fără întârziere, interceptare sau cenzură și în confidențialitate deplină, privind orice problemă juridică, în conformitate cu legislația națională aplicabilă. Consultațiile pot avea loc sub supravegherea vizuală a angajaților penitenciarului, însă fără a-i fi oferită posibilitatea de a asculta cele discutate.
2. În cazurile când deținuții nu vorbesc limba locală, administrația penitenciarului trebuie să faciliteze accesul la serviciile unui interpret competent și independent.
3. Deținuții trebuie să fie asigurați cu acces la asistență juridică eficientă.

Regula 62

1. Deținuților originari din țări străine trebuie să li se acorde înlesniri raționale pentru a comunica cu reprezentanții diplomatici și consulari ai statelor din care provin.
2. În ceea ce privește deținuții originari din state care nu au reprezentanți diplomatici sau consulari în țară, precum și refugiații și apatrizii, acestora trebuie să li se acorde aceleași înlesniri de a se adresa reprezentanților diplomatici ai statului care este însărcinat cu interesele lor sau oricărei autorități naționale sau internaționale care are misiunea de a-i proteja.

Regula 63

Deținuții trebuie să fie ținuti în mod regulat la curent cu evenimentele cele mai importante, fie prin lectura ziarelor zilnice, periodice sau a publicațiilor penale speciale, fie prin emisiuni radiofonice, conferințe sau orice alt mijloc analog, autorizat sau controlat de către administrație.

Biblioteca

Regula 64

Fiecare penitenciar trebuie să aibă o bibliotecă pentru uzul tuturor categoriilor de deținuți, dotată suficient cu cărți instructive și recreative. Deținuții trebuie să fie încurajați s-o folosească cât mai mult posibil.

Religia

Regula 65

1. Dacă penitenciarul cuprinde un număr suficient de deținuți aparținând aceleiași religii, trebuie să fie numit sau aprobat un reprezentant calificat al acelei religii. În caz că numărul deținuților o justifică și împrejurările o permit, măsura trebuie să fie permanentă.
2. Reprezentantul calificat sau aprobat conform paragrafului 1, trebuie să fie autorizat să organizeze periodic slujbe religioase și să facă, de fiecare dată când este indicat, vizite duhovnicești în particular deținuților care au religia sa.
3. Dreptul de a intra în legătură cu reprezentantul calificat al unei religii nu se va refuza niciodată nici unui deținut. Dimpotrivă, dacă un deținut se opune vizitei unui reprezentant al unei religii, trebuie să se respecte din plin atitudinea sa.

Regula 66

Fiecărui deținut trebuie să i se aprobe, pe măsura posibilităților, să-și satisfacă cerințele vieții sale religioase, participând la slujbe organizate în penitenciar și să aibă asupra sa cărțile de educație și instruire religioasă ale religiei sale.

Depunerea obiectelor aparținând deținuților

Regula 67

1. În caz că regulamentul nu-i dă voie deținutului să păstreze asupra sa bani, obiecte de valoare, haine și alte lucruri care îi aparțin, acestea trebuie să fie depuse la loc sigur, imediat după intrarea sa în penitenciar. Un inventar al acestora trebuie să fie semnat de deținut. Trebuie să se ia măsuri pentru a se păstra aceste lucruri în bună stare.
2. Toate aceste lucruri și banii trebuie să-i fie înapoiți deținutului la punerea sa în libertate, cu excepția banilor care a avut voie să-i cheltuiască, a obiectelor care a putut să le trimită în exterior sau a hainelor care a trebuit să fie distruse din motive de igienă. Deținutul trebuie să semneze o recipisă pentru obiectele și banii care i-au fost restituiți.
3. Banii sau lucrurile trimise din exterior deținutului sunt supuse aceluiași reguli.
4. Dacă deținutul are asupra sa stupefiante sau medicamente în momentul intrării, medicul va decide asupra folosirii acestora.

Înștiințările

Regula 68

Fiecare deținut va avea dreptul și va fi asigurat cu capacitatea și mijloacele de a-și informa imediat membrii familiei sau orice altă persoană indicată ca persoană de contact, despre privarea sa de libertate, transferul său la o altă instituție și orice boală sau vătămare gravă. Divulgarea informației personale a deținuților este reglementată de legislația națională.

Regula 69

În caz de deces al deținutului, directorul penitenciarului trebuie să informeze imediat ruda cea mai apropiată a deținutului sau o persoană de contact pentru cazuri de urgență. Persoanele împuternicite de către deținut să primească informația despre starea sănătății sale, trebuie să fie înștiințate de către directorul instituției medicale în care a fost transferat deținutul sau în care i se tratează boala sau vătămrile grave. Trebuie să fie respectată solicitarea explicită a deținutului de a nu-i fi informat/ă soțul/soția sau rudele apropiate în cazul unei boli grave sau vătămări.

Regula 70

Administrația penitenciarului trebuie să informeze imediat deținutul despre boala gravă sau decesul unei rude apropiate sau despre orice eveniment important. Dacă vor permite circumstanțele, deținutului i se poate permite să stea, sub escortă sau singur, lângă patul unei rude apropiate sau al partenerului de viață care este bolnav critic sau să participe la înmormântarea unei rude apropiate sau a partenerului de viață.

Investigațiile

Regula 71

1. În pofida inițierii investigației interne, directorul penitenciarului trebuie fără întârziere să-i raporteze orice cazuri de deces în penitenciar, dispariție sau vătămare gravă unei autorități judiciare sau oricărei alte autorități competente independente de administrația penitenciarului și împuternicite să desfășoare investigații prompte, imparțiale și eficiente a circumstanțelor și motivelor unor asemenea cazuri. Administrația penitenciarului trebuie să coopereze pe deplin cu acea autoritate și să asigure ca să fie păstrate toate probele.

2. Obligația prevăzută în paragraful 1 al prezentelor reguli se aplică în mod identic situațiilor când există motive justificate de a considera că în penitenciar a fost aplicat un tratament sau o pedeapsă crudă, inumană sau degradantă, indiferent de faptul dacă a fost primită o reclamație formală.

3. Când există motive justificate de a crede că a fost săvârșită o faptă specificată în paragraful 2 al prezentelor reguli, imediat trebuie să fie întreprinse măsuri pentru a asigura ca toate

persoanele potențial vizate nu sunt implicate în investigație, precum și nu intră în contact cu martori, victima sau familia victimei.

Regula 72

Administrația penitenciarului trebuie să trateze corpul deținutului decedat cu respect și demnitate. Corpul deținutului decedat trebuie să fie returnat rudelor sale apropiate cât mai curând posibil, cel târziu, după finalizarea investigației. Administrația penitenciarului trebuie să faciliteze înmormântarea potrivit tradițiilor culturale în lipsa unei persoane responsabile sau capabile să o facă, precum și să ducă evidența unor astfel de evenimente.

Transferarea deținuților

Regula 73

1. În caz că deținuții sunt aduși în locul de deținere sau sunt scoși din acesta, ei trebuie să fie cât mai puțin expuși vederii publicului și trebuie luate măsuri pentru a-i proteja de insulte, curiozitatea publicului și de orice fel de publicitate.
2. Transportul deținuților în condiții proaste de aerisire sau iluminat sau prin orice mijloc care le-ar produce o suferință fizică trebuie interzise.
3. Transportul deținuților trebuie să se facă pe cheltuiala administrației penitenciarului și în condiții egale pentru toți deținuții.

Personalul de penitenciar

Regula 74

1. Administrația penitenciară trebuie să aleagă cu grijă personalul de toate gradele, deoarece de integritatea sa, de umanitatea sa, de capacitățile profesionale și aptitudinile personale depinde buna administrare a penitenciarelor.
2. Administrația penitenciară trebuie să se străduiască neîncetat să trezească și să mențină în concepția personalului și în opinia publică convingerea că această misiune este un serviciu social de mare importanță; în acest scop trebuie să fie folosite toate mijloacele adecvate pentru a informa publicul.
3. Pentru a se putea realiza cele de mai sus, membrii personalului trebuie să fie numiți în bază permanentă în calitate de cadre de penitenciare de profesie și să dețină statutul de funcționar public, precum și să fie asigurați de stabilitatea serviciului, care depinde de buna lor purtare, de eficacitatea muncii lor și de aptitudinile lor fizice. Remunerarea trebuie să fie suficientă, pentru a se putea recruta și menține în serviciu bărbați și femei capabile; avantajele carierii și condițiile serviciului trebuie să fie determinate ținând-se seama de natura exigentă a muncii.

Regula 75

1. Personalul penitenciarului trebuie să dețină studii adecvate standard și asigurat cu posibilitatea și mijloacele să-și desfășoare activitatea într-un mod profesionist.
2. Personalul penitenciarului trebuie să urmeze, înainte de a intra în serviciu, un curs de pregătire generală și specială, bazat pe cele mai bune practici contemporane bazate pe probe în știința penală. Doar candidații care au susținut cu succes probele teoretice și practice după finalizarea instruirii vor putea intra în serviciu.
3. Administrația penitenciarului trebuie să asigure organizarea instruirii continue pentru a menține și perfecționa cunoștințele și capacitatea profesională a personalului său, după intrarea în serviciu și în cursul carierei.

Regula 76

1. Instruirea specificată în paragraful 2 al regulii 75 trebuie să includă, cel puțin, instruirea în următoarele domenii:

(a) Legislația, regulamentele și politicile naționale relevante, precum și documentele internaționale și regionale aplicabile, prevederile cărora trebuie să direcționeze activitatea și interacțiunea angajaților penitenciarului cu deținuții;

(b) Drepturile și obligațiile angajaților penitenciarului în exercitarea funcțiilor lor, inclusiv respectarea demnității umane a tuturor deținuților și interdicția de a avea un anumit comportament, în special, tortura și alte tratamente sau pedepse crude, inumane ori degradante;

(c) Securitatea și siguranța, inclusiv conceptul securității dinamice, aplicarea forței și mijloacelor de constrângere și confruntarea infractorilor violenți, luând în considerație tehnicile preventive și de neutralizare, precum sunt negocierea și medierea;

(d) Primul ajutor, necesitățile psihologice ale deținuților și dinamica corespunzătoare în mediul penitenciarului, precum și îngrijirea și asistența medicală, inclusiv depistarea precoce a problemelor de sănătate mentală.

2. Angajații penitenciarului responsabili pentru lucrul cu unele categorii de deținuți sau care îndeplinesc alte funcții specializate trebuie să fie instruiți în domeniile corespunzătoare.

Regula 77

Toți membrii personalului trebuie să se comporte în toate ocaziile și să-și îndeplinească sarcinile în așa fel, încât exemplul lor să aibă o influență bună asupra deținuților și să impună respectul.

Regula 78

1. Personalului i se va adăuga, după posibilități, un număr suficient de specialiști ca psihiatri, psihologi, lucrători sociali, profesori și instructori tehnici.

2. Munca lucrătorilor sociali, profesorilor și instructorilor tehnici trebuie să fie asigurată în mod permanent, fără a exclude munca auxiliarilor temporari sau a voluntarilor.

Regula 79

1. Directorul penitenciarului trebuie să fie suficient calificat pentru sarcina sa prin caracterul său, capacitățile sale administrative, o pregătire adecvată și experiența sa în acest domeniu.

2. Directorul penitenciarului trebuie să-și consacre tot timpul funcției sale oficiale; aceasta nu poate fi secundară. El trebuie să locuiască în încăperile penitenciarului sau în imediata apropiere a acestuia.

3. Când două sau mai multe penitenciare sunt sub conducerea unui singur director, acesta trebuie să le viziteze pe fiecare la intervale frecvente. Fiecare din aceste penitenciare trebuie să aibă în fruntea sa un cadru responsabil, care să locuiască acolo.

Regula 80

1. Directorul penitenciarului sau adjunctul său și majoritatea celorlalți membri ai personalului penitenciarului trebuie să vorbească limba majorității deținuților sau o limbă înțeleasă de majoritatea acestora.

2. Trebuie să se recurgă la serviciile unui interpret, de fiecare dată când aceasta este necesar.

Regula 81

1. Într-un penitenciar mixt, secția de femei trebuie să fie pusă sub conducerea unui cadru feminin de răspundere, care trebuie să aibă în păstrare toate cheile acestei secții a penitenciarului.

2. Nici un cadru de sex masculin nu are voie să pătrundă în secția de femei fără a fi însoțit de un membru feminin al personalului.

3. Numai cadre feminine au voie să asigure supravegherea femeilor deținute. Aceasta nu exclude, totuși, ca pentru motive profesionale, cadre de sex masculin și anume medici și profesori, să nu-și exercite funcțiile lor în penitenciarele sau secțiile rezervate femeilor.

Regula 82

1. Cadrele penitenciarului nu trebuie să utilizeze în raporturile lor cu deținuții forța, decât în caz de legitimă apărare, de tentativă de evadare sau de rezistență prin forță sau prin nemișcare la un ordin bazat pe legi sau regulamente. Cadrele penitenciarului care recurg la forță trebuie să limiteze folosirea acesteia la strictul necesar și să raporteze imediat incidentul directorului penitenciarului.

2. Membrii personalului de penitenciar trebuie să facă un antrenament fizic special care să le permită a stăpâni deținuții violenți.

3. Exceptând împrejurările speciale, agenții care asigură un serviciu care îi pune în contact direct cu deținuții nu trebuie să fie înarmați. De altfel, nu se va încredința niciodată o armă unui membru al personalului, fără ca acesta să fi fost instruit în mâniarea acesteia.

Inspecțiile interne și externe

Regula 83

1. În cadrul serviciilor penitenciare și penale trebuie să existe sisteme duble de inspecții regulate:

(a) Inspecțiile interne sau administrative efectuate de către administrația centrală a penitenciarului;

(b) Inspecțiile externe efectuate de un organ independent de administrația penitenciarului, din care pot face parte organe competente internaționale sau regionale.

2. În ambele cazuri, obiectivul inspecțiilor este de a asigura ca penitenciarele să fie gestionate în conformitate cu legislația, regulamentele, politicile și procedurile existente, evidențiind obiectivele serviciilor penale și de corecție, precum și de a proteja drepturile deținuților.

Regula 84

1. Inspectorii trebuie să fie împuterniciți să:

(a) Acceseze toată informația despre numărul deținuților, locurilor și dislocarea deținuților, precum și toată informația legată de tratamentul deținuților, inclusiv dosarele lor și condițiile de detenție;

(b) Selecteze liber penitenciarele care urmează a fi vizitate, inclusiv prin efectuarea vizitelor inopinate din propria lor inițiativă, dar și deținuții cu care să discute;

(c) Desfășoare audieri în particular și în strictă confidențialitate cu deținuții și personalul penitenciarului în cadrul vizitelor lor;

(d) Formuleze recomandări pentru administrația penitenciarului și alte autorități competente.

2. Echipele de inspecție externă trebuie să includă inspectori calificați și experimențați desemnați de o autoritate competentă, precum și medici. Reprezentare echilibrată din punct de vedere al genului trebuie să fie luată în considerație.

Regula 85

1. Fiecare inspecție trebuie să fie urmată de un raport scris care se va prezenta autorității competente. Trebuie să fie examinată posibilitatea publicării rapoartelor privind inspecțiile externe, din care vor fi excluse toate datele personale despre deținuți, cu excepția cazurilor când deținuții și-au exprimat acordul explicit în acest sens.

2. Administrația penitenciarului sau, după caz, alte autorități competente trebuie să raporteze, în termen rezonabil, dacă recomandările derivate din inspecția externă vor fi implementate.

II. Reguli aplicabile categoriilor speciale

A. Deținuții condamnați în baza unei sentințe

Principii directoare

Regula 86

Principiile directoare descrise au drept scop de a demonstra spiritul în care trebuie să fie administrate instituțiile penale și obiectivele spre care acestea trebuie să tindă, în conformitate cu declarația din observația introductivă 1 din prezentele reguli.

Regula 87

Înainte de ispășirea pedepsei este de dorit ca să fie întreprinse măsurile necesare în vederea asigurării reîntoarcerii deținutului la viața socială. Scopul dat poate fi atins, în dependență de caz, prin intermediul unui regim de pregătire pentru eliberare, organizat în același penitenciar sau într-o altă instituție corespunzătoare, sau a eliberării condiționate sub un anumit gen de supraveghere, care nu trebuie să-i fie încredințat poliției, ci urmează a fi combinat cu asistența socială eficientă.

Regula 88

1. Tratatamentul deținuților nu trebuie să accentueze excluderea lor din comunitate, ci faptul că ei în continuare fac parte din aceasta. Drept urmare, instituțiile comunitare trebuie să fie implicate, în măsura posibilă, în acordarea asistenței personalului din penitenciar în realizarea sarcinii de reabilitare socială a deținuților.

2. Lucrătorii sociali trebuie să colaboreze cu fiecare deținut; ei trebuie să fie responsabili pentru menținerea și îmbunătățirea tuturor relațiilor dezirabile ale unui deținut cu familia sa și cu instituțiile sociale corespunzătoare. Trebuie să fie întreprinse măsuri pentru a garanta, în măsura maximă compatibilă cu legea și sentința, drepturile legate de interesele civile, drepturile de asigurare socială și alte beneficii sociale ale deținuților.

Regula 89

1. Respectarea acestor principii presupune individualizarea tratamentului și, în acest scop, un sistem flexibil de clasificare a deținuților în grupuri. Drept urmare, este de dorit ca asemenea grupuri să fie repartizate în penitenciare diferite corespunzătoare tratamentului fiecărui grup.

2. Penitenciarele date nu trebuie să asigure același grad de securitate pentru fiecare grup. Este de dorit ca să fie asigurate diferite grade de securitate în conformitate cu necesitățile diferitor

grupuri. Penitenciarele de tip deschis, prin însăși faptul că nu prevăd măsuri de securitate fizică împotriva evadării, ci se bazează pe auto-disciplina deținuților, dispun de cele mai favorabile condiții pentru reabilitarea deținuților selectați cu atenție.

3. Este de dorit ca numărul deținuților în penitenciarele de tip închis să nu fie prea mare, astfel încât să fie împiedicată individualizarea tratamentului. În unele țări se consideră că populația unor astfel de penitenciare nu trebuie să depășească 500 persoane. În penitenciarele de tip deschis numărul deținuților trebuie să fie cât mai redus.

4. Pe de altă parte, nu este oportună întreținerea penitenciarelor care sunt atât de mici, încât nu pot fi asigurate condiții corespunzătoare.

Regula 90

Datoria societății nu se încheie cu punerea în libertate a deținutului. Drept urmare, trebuie să existe instituții guvernamentale sau private capabile să-i ofere deținuților eliberați îngrijirea eficientă de după eliberare, care are drept scop diminuarea prejudiciului cauzat deținutului și reabilitarea sa socială.

Tratamentul

Regula 91

Scopul tratamentului persoanelor condamnate la privațiune de libertate sau o măsura similară este, în cazul în care o permite durata detenției, de a le trezi dorința de a duce un mod de viață prin care vor respecta legea și se vor întreține după eliberare și de a le pregăti pentru aceasta. Tratamentul trebuie să încurajeze respectul față de sine și dezvoltarea spiritului de responsabilitate al deținuților.

Regula 92

1. În acest scop, trebuie să fie utilizate toate mijloacele corespunzătoare, inclusiv influența religioasă în țările în care acest lucru este posibil, studiile, direcționarea și instruirea profesională, activitatea socială, consilierea privind angajarea în câmpul muncii, dezvoltarea fizică și consolidarea caracterului moral, în conformitate cu necesitățile individuale ale fiecărui deținut, ținând cont de antecedentele sale sociale și penale, capacitățile și aptitudinile fizice și mentale, temperamentul personal, durata pedepsei și perspectivele de după eliberare.

2. Directorul penitenciarului trebuie să primească, cât de curând posibil după admiterea fiecărui deținut, rapoarte depline privind aspectele specificate în paragraful 1 al prezentelor reguli. Asemenea rapoarte trebuie întotdeauna să includă un raport al medicului sau altor specialiști medicali calificați privind starea sănătății fizice și mentale a deținutului.

3. Rapoartele și alte documente relevante trebuie să fie incluse în dosarul individual al deținutului. Dosarul dat trebuie să fie actualizat și clasificat astfel încât personalul responsabil să-l acceseze oricând apare necesitatea.

Clasificarea și individualizarea

Regula 93

1. Scopul clasificării trebuie să fie:

(a) Separarea de ceilalți a deținuților în cazul cărora există probabilitatea exercitării influenței negative din motivul antecedentelor sale penale sau al caracterului lor;

(b) Divizarea deținuților în categorii pentru a facilita tratamentul lor în scopul reabilitării lor sociale.

2. În măsura posibilă, trebuie să fie utilizate penitenciare separate sau zone separate ale penitenciarului pentru tratamentul diferitor categorii de deținuți.

Regula 94

După intrarea deținutului și după studierea personalității fiecărui deținut având o pedeapsă de o durată acceptabilă, în privința deținutului trebuie să fie elaborat, cât de curând posibil, un program de tratament prin prisma cunoștințelor obținute despre necesitățile sale, capacitățile individuale și caracterul său.

Privilegii

Regula 95

Sistemul de privilegii potrivite pentru diferite categorii de deținuți și diferite metode de tratament trebuie să fie stabilite în fiecare penitenciar pentru a încuraja un comportament bun, dezvolta spiritul responsabilității și asigura interesul și cooperarea deținuților în procesul de tratament.

Munca

Regula 96

1. Deținuții condamnați trebuie să fie asigurați cu posibilitatea de a munci și/sau să participe activ la reabilitare, cu condiția ca un medic sau alți specialiști medicali calificați să stabilească capacitatea lor fizică și mentală pentru muncă.

2. Pentru a asigura implicarea activă a deținuților pe parcursul unei zile obișnuite de muncă, deținuții vor efectua muncă suficientă de natură utilă.

Regula 97

1. Munca în penitenciar nu trebuie să poarte un caracter torturant.

2. Deținuții nu trebuie să fie ținuți în sclavie sau în robie.
3. Nici un angajat al penitenciarului nu trebuie să-i ceară niciunui deținut să efectueze munci pentru beneficiul său personal sau privat.

Regula 98

1. În măsura posibilă, munca efectuată trebuie să fie de natură să mențină sau sporească capacitatea deținuților de a câștiga onest surse pentru viață după eliberare.
2. Instruirea profesională în domeniul meseriilor utile trebuie să fie organizată pentru deținuții capabili să profite de o astfel de instruire, în special, pentru deținuții tineri.
3. În limitele compatibile cu selecția vocațională corespunzătoare și cu cerințele administrării instituționale și disciplină, deținuții trebuie să fie capabili să aleagă tipul muncii pe care doresc să o efectueze.

Regula 99

1. Organizarea și metodele de muncă în cadrul penitenciarelor trebuie să fie similare, în măsura posibilă, celor aplicate în afara penitenciarelor, astfel încât deținuții să fie pregătiți pentru condițiile unei vieți ocupaționale normale.
2. Cu toate acestea, interesele deținuților și instruirea lor profesională nu trebuie să fie subordonate scopului de obținere a profitului financiar dintr-o întreprindere din penitenciar.

Regula 100

1. Preferabil, întreprinderile și gospodăriile instituționale trebuie să fie gestionate direct de administrația penitenciarului și nu de contractori privați.
2. Dacă deținuții efectuează munci care nu sunt controlate de administrația penitenciarului, ei se vor afla întotdeauna sub supravegherea angajaților penitenciarului. Cu excepția cazurilor când munca se prestează pentru alte departamente ale guvernului, persoanele pentru care se efectuează munca vor achita salarii depline administrației penitenciarului, ținându-se cont de productivitatea deținuților.

Regula 101

1. Precauțiile descrise pentru a proteja siguranța și sănătatea angajaților liberi trebuie să fie respectate în același mod în penitenciare.
2. Trebuie să fie întreprinse măsuri pentru a proteja deținuții de vătămări industriale, inclusiv, de boli profesionale, în condiții nu mai puțin favorabile decât acelea prevăzute de lege pentru angajații liberi.

Regula 102

1. Orele de lucru zilnice și săptămânale maximale ale deținuților trebuie să fie stabilite prin lege sau printr-un regulament administrativ, luând în considerație regulile sau cutumele locale privind angajarea salariaților aflați în libertate.
2. Orele stabilite în acest mod trebuie să prevadă o zi liberă pe săptămână și timp suficient pentru studii și alte activități care fac parte din tratamentul și reabilitarea deținuților.

Regula 103

1. Trebuie să existe un sistem echitabil de remunerare pentru munca deținuților.
2. În cadrul sistemului dat, deținuților li se va permite să cheltuie, cel puțin o parte a câștigului său, pentru articole aprobate pentru uzul lor personal, precum și pentru familia lor.
3. Sistemul, de asemenea, trebuie să prevadă ca administrația penitenciarului să rezerve o parte din câștigul deținutului pentru fondul de economii care i se va înmâna deținutului la eliberare.

Studii și recreare

Regula 104

1. Trebuie să fie asigurate condiții pentru studii pentru toți deținuții capabili să profite de ele, inclusiv instruirea religioasă în țările în care o astfel de instruire este posibilă. Studiile deținuților analfabeți și a deținuților tineri trebuie să fie obligatorii, iar administrația penitenciarului trebuie să atragă o atenție deosebită acestora.
2. În măsura practicabilă, studiile deținuților trebuie să fie integrate cu sistemul educațional al țării, astfel încât după eliberare ei să-și poată continua studiile fără dificultate.

Regula 105

În toate penitenciarele trebuie să fie organizate activități recreative și culturale pentru beneficiul stării sănătății mentale și fizice a deținuților.

Relații sociale și asistența post-penală

Regula 106

Cu o atenție deosebită trebuie să fie tratată menținerea și îmbunătățirea relațiilor între deținut și familia sa, astfel încât să fie asigurat interesul superior al ambilor.

Regula 107

De la începutul ispășirii pedepsei de către deținut, trebuie să fie examinat viitorul său de după eliberare și el sau ea trebuie să fie încurajat/ă și asistat/ă în vederea menținerii sau stabilirii legăturilor cu persoanele sau instituțiile din afara penitenciarului pentru a promova reabilitarea deținutului și a respecta interesul superior al familiei sale.

Regula 108

1. Serviciile și instituțiile de stat sau de altă natură, care le acordă asistență deținuților eliberați în reafirmarea lor în societate, trebuie să se asigure, în măsura posibilă și necesară, ca deținuților eliberați să li se pună la dispoziție documentele corespunzătoare și de identificare, ca ei să fie asigurați cu casă și loc de muncă, haine potrivite ținând cont de climă și anotimp și mijloace suficiente pentru a ajunge la destinație și a se întreține în perioada imediat următoare eliberării.
2. Reprezentanții aprobați ai unor astfel de instituții trebuie să dispună de accesul necesar la penitenciar și la deținuți și trebuie să fie consultați în privința viitorului deținutului de la începutul ispășirii pedepsei sale.
3. Este de dorit ca activitățile unor astfel de instituții să fie centralizate sau coordonate în măsura posibilă pentru a asigura aplicarea eficientă a eforturilor acestora.

B. Deținuții cu dezabilități mentale și/sau alte dereglări ale sănătății

Regula 109

1. Persoanele care nu au fost găsite pasibile de răspundere penală sau care au fost mai târziu diagnosticate cu dezabilități mentale și/sau stare gravă a sănătății, pentru care aflarea în penitenciar ar condiționa agravarea stării, nu trebuie să fie deținute în închisori și trebuie să se ia dispoziții pentru a fi transferate imediat ce este posibil, în instituții pentru bolnavi mental.
2. Dacă este necesar, alți deținuți cu dezabilități mentale și/sau probleme de sănătate trebuie să fie ținuti sub observație și tratați în instituții specializate sub supravegherea specialiștilor medicali calificați.
3. Serviciul medical sau psihiatric trebuie să asigure tratamentul psihiatric al tuturor celorlalți deținuți care au nevoie de un astfel de tratament.

Regula 110

Este de dorit să se ia măsuri, de acord cu organele competente, pentru ca tratamentul psihiatric să fie continuat, dacă este necesar, după punerea în libertate și să fie asigurată asistența socială post-penală cu caracter psihiatric.

C. Persoanele arestate sau în detenție preventivă

Regula 111

1. Persoanele arestate sau în detenție preventivă care se găsesc în încăperile poliției fie în custodia penitenciarului (de prevenție), dar care încă nu au fost judecate, sunt denumite „preveniți” în dispozițiile care urmează.
2. Preveniții se bucură de prezumția de nevinovăție și trebuie să fie tratați în consecință.
3. Fără prejudicierea dispozițiilor legale referitor la protecția libertății individuale sau fixând procedura de urmat față de preveniți, aceștia din urmă vor beneficia de un regim special, descris în regulile menționate mai jos, fiind elucidate doar cerințele esențiale.

Regula 112

1. Preveniții trebuie să fie separați de deținuții condamnați.
2. Tinerii preveniți trebuie să fie separați de adulți. În principiu, ei trebuie să fie deținuți în instituții separate.

Regula 113

Preveniții trebuie să fie cazați în camere individuale, sub rezerva obiceiurilor locale diferite în concordanță cu clima.

Regula 114

În limitele compatibile cu buna orânduială din instituție, preveniții pot, dacă doresc, să se hrănească pe cheltuiala lor, procurându-și hrana din exterior prin intermediul administrației, al familiei lor sau al prietenilor lor. În caz contrar, administrația trebuie să rezolve problema alimentării lor.

Regula 115

Unui prevenit trebuie să i se permită să poarte hainele personale dacă acestea sunt curate și corespunzătoare. Dacă el sau ea poartă uniforma penitenciarului, aceasta trebuie să fie diferită de uniforma condamnaților.

Regula 116

Unui prevenit trebuie să i se dea întotdeauna posibilitatea de a munci, dar nu poate fi obligat la aceasta. Dacă optează să muncească, el sau ea trebuie să fie remunerat/ă.

Regula 117

Oricărui prevenit trebuie să i se permită să procure în contul său sau al unui terț, cărți, ziare, materialul necesar pentru scris și alte mijloace de ocupație, în limitele compatibile cu interesul administrației, cu securitatea și buna orânduială din instituție.

Regula 118

Unui prevenit trebuie să i se permită să primească vizita și îngrijirea propriului său medic sau dentist, dacă cererea sa este bine întemeiată și dacă este în stare să suporte cheltuiala.

Regula 119

1. Fiecare prevenit trebuie să dispună de dreptul de a fi informat imediat despre motivele detenției sale și despre acuzațiile care i se aduc.

2. Dacă un prevenit nu are un apărător ales de el sau ea, el sau ea trebuie să dispună de dreptul la un apărător desemnat din oficiu de autoritatea judiciară sau altă autoritate în toate cazurile în care o cer interesele justiției, cu titlu gratuit, dacă prevenitul nu dispune de suficiente mijloace pentru a plăti. Refuzul de a asigura accesul la un apărător va fi supus unei examinări independente.

Regula 120

1. Drepturile și modalitățile care reglementează accesul unui prevenit la apărătorul său sau la asistența juridică gratuită pentru apărarea sa trebuie să fie guvernate de principiile enumerate în regula 61.

2. La solicitare, un prevenit trebuie să fie asigurat cu materiale pentru scris pentru pregătirea documentelor legate de apărarea sa, inclusiv a instrucțiunilor pentru apărătorul său sau avocatul care asigură asistența juridică garantată.

D. Deținuții civili

Regula 121

În țările în care legea sau o ordonanță a instanței de judecată emisă în afara procesului penal permit arestarea pentru datorii, persoanele arestate nu trebuie să fie supuse limitărilor sau măsurilor mai severe decât este necesar pentru a asigura o detenție sigură și ordine. Tratamentul lor nu trebuie să fie mai puțin favorabil decât cel față de preveniți; cu toate acestea, pentru ei poate exista rezerva posibilității de a munci.

E. Persoanele arestate sau deținute fără acuzare

Regula 122

Fără prejudicierea prevederilor articolului 9 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice²⁹, persoanelor arestate sau deținute fără acuzare trebuie să li se ofere aceeași protecție ca și cea acordată în conformitate cu partea I și partea II, secțiunea C ale prezentelor

²⁹ A se vedea rezoluția 2200 A (XXI), anexa.

reguli. Prevederile corespunzătoare din partea II, secțiunea A ale acestor reguli se aplică în același mod, dacă aplicarea lor poate fi benefică pentru acest grup special de persoane aflate în detenție, cu condiția că nu se va întreprinde nici o măsură care presupune că reeducarea sau reabilitarea sunt în orice caz oportune pentru persoanele care nu au fost condamnate pentru infracțiune.
